

e-Rojnost č. 335

Znojenské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Co na stavebníky čeká podle nového stavebního zákona str. 1

Bude Znojmo někdy bezpoplatkové? str. 2

Magazín: Víte, že hrad Bítov houká a proč se Cornštejn dál nehrouť?

20. 2. 2024

Hrozí snad rozpad křehké radniční koalice?

Zatímco v Radě města Znojma místostarostka Bohumila Beranová (Znojmaci), poté, co byl pod jejím vedením zpackán akt uložení bilanční zprávy do báně radniční věže, je pověřována (alespoň tak se to zvenčí jeví) jen druhořadými úkoly – sběratelská burza, průvod masopustních masek..., oplývá dotyčná nezdravým sebevědomím v podobě své snahy kandidovat do Zastupitelstva Jihomoravského kraje. Už jednou tuto funkci, ještě jako členka ČSSD, vykonávala a zasadila se o udělení statusu Národní kulturní památka premonstrátskému klášteru ve Znojmě-Louce. Možná proto si ji Znojmaci vybrali za lídryni svého sdružení.

Nejde však jen o nynější krajskou volbu samotnou, ale v případě kandidatury paní Beranové je přinejmenším zvláštní, že se rozhodla tak učinit prostřednictvím znojenské opoziční strany STAN. I když podle týdeníku Znojensko k dohodě mezi paní Beranovou a STAN nedošlo, je přinejmenším zvláštní, že znojenská místostarostka chtěla kandidovat prostřednictvím opoziční strany. Kandidovat za STAN znamená sloužit jejím zájmům, včetně řady jejich výhrad vůči radniční koalici. Chystá-li se paní Beranová hrát na dvě strany, může to být začátek konce těsné koaliční většiny a stav na radnici by se přiblížil patové situaci.

Překvapivé je stanovisko radnice, vyjádřené starostkou Mgr. Solařovou (ANO): „O záměru kolegyně Beranové jsme věděli. Pravda je, že Znojmo by rozhodně potřebovalo vybojovat více pozornosti na kraji a na centrální úrovni... Potřebujeme na kraji vyjednat více investic na rozvoj města.“

Zda je paní Beranová tou pravou ambasadorkou města na krajských jednáních, to je otázka.

Co na stavebníky čeká podle nového stavebního zákona

Stavební současnost velmi spoléhá na nový stavební zákon, který by měl urychlit povolování nových staveb a také oživit stavby, jejichž dokončení bylo zablokováno, tedy například i dokončení obchvatu Znojma.

Nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. měl původně nabýt účinnosti 1. 7. 2023. Po zásazích ochránců přírody byl loni přepracován do podoby novely č. 152/2023 Sb., která zrušila zamýšlenou soustavu státních stavebních úřadů a odložila jeho účinnost na 1. 1. 2024. Nepřímými novelami v podobě zákona č. 148/2023 Sb. a zákonem č. 149/2023 Sb., jimiž se mění některé souvislosti s přijetím zákona o jednotném environmentálním stanovisku. Ponechme stranou organizování stavebních úřadů do tří soustav, z nichž každou bude řídit jiné ministerstvo.

V oblasti územních plánů obcí sice nedošlo k výraznějším změnám, ale za pozornost stojí dvě úpravy. Zatímco doposud existovaly dvě formy obrany proti návrhu územně plánovací dokumentace (připomínky a námítky), novela ruší námítky veřejnosti a budou možné jen připomínky. Možnost následné obrany proti územně plánovací dokumentaci u soudu zůstává. To znamená, že ekologický spolek občanů, žijících v místě dotčeném budoucím územním plánem, bude moci podat připomínky k úřadu a po vydání územně plánovací dokumentace i návrh na její zrušení u soudu.

Občané budou muset dávat pozor na novinku v podobě „plánovacích smluv“, kterou již do původní předlohy zákona vepsali advokáti Hospodářské komory. To umožní developerovi uzavřít s obcí veřejnoprávní smlouvu, v níž se obec může zavázat mj. k tomu, že učiní kroky k vydání územního plánu v určité podobě, nebo naopak, že po sjednanou dobu územní plán nezmění, a to tak, aby to

Developeri budou chtít tlačít obce k uzavírání veřejnoprávních smluv

vyhovovalo developerovi v jeho záměru. O uzavření smlouvy bude rozhodovat zastupitelstvo, které tím bude moci dopředu předurčit nebo naopak zablokovat standardní veřejný proces pořízení a vydání územního plánu či jeho změny, jakož i případné budoucí návrhy od-

lišné politické reprezentace obce na zrušení takového územního plánu u soudu. Místní referendum na návrh přípravného výboru občanů tak bude v těchto věcech důležitou formou obrany proti zastupitelstvu, které by v touze usnadnit developerovi jeho stavební záměr zapomnělo na ochranu životního prostředí.

Nový zákon ruší dosavadní dvoufázové povolování staveb v podobě územního řízení a následného stavebního řízení. Ruší i všemožné varianty územního řízení, jako je územní řízení spojené s posouzením vlivů na životní prostředí (EIA) či společné územní a stavební řízení. Ruší i různé alternativy současného územního i stavebního řízení, jako je územní souhlas, ohlášení stavby či veřejnoprávní smlouva nahrazující územní rozhodnutí nebo stavební povolení.

Podle této zákonné konstrukce v řízení o povolení stavby budou mít dotčené orgány povinnost vydat závazné stanovisko v zásadě do 30 dnů s tím, že pokud ho nevydají, automaticky podle zákona platí, že vydaly souhlasné závazné stanovisko bez podmínek.

S novým zákonem bude platit tzv. jednotné environmentální stanovisko namísto dosavadních vyjádření ochránců přírody k jednotlivým součástem životního prostředí. Bude to závazný podklad pro řízení o povolení stavby před stavebním úřadem. Jednotné stanovisko bude příslušný orgán vydávat i místo povolení výjimky týkající se zákazů podle paragrafu 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. V jistých případech mohou být ekologické spolky účastníky správního řízení k povolování výjimek. Například když jednotné stanovisko zahrnuje kácení stromů, zvláště památkově chráněných, chráněných druhů rostlin a živočichů. Jednotné stanovisko se bude vydávat všude tam, kde se nejedná o chráněné území. Mimo chráněná území se bude vydávat jednotné environmentální stanovisko (JES), v chráněných územích se bude vydávat jednotné environmentální povolení k ochraně přírody a krajiny a JES k ostatním složkám životního prostředí. Zdroj: Ekolist.cz

Bude Znojmo někdy bezpoplatkové?

Rádio tu nechvalnou novinu rozneslo, a tak dnes už se široko daleko ví, že ve Znojmě jsou tisíce neplatičů, kteří dluží za odvoz a likvidaci odpadu. Dlužná částka za předchozí tři roky činí zhruba tři miliony korun. Radnice hrozí vymáháním dluhů daňovými exekucemi, v krajním případě prostřednictvím soudních exekutorů.

Je to v podstatě přirozená reakce méně movitých občanů, případně toho typu lidí, kteří ze zásady odmítají platit za něco, co jim nepřináší nějaký osobní užitek. Dalo by se říct, že jsou to takoví černí uživatelé obecního prostoru. Je to vzpoura proti eráru.

Je skoro v lidské přirozenosti hledat nejprve díru v plotě a teprve když ji nenajdou, zamíří k pokladně. V podstatě jsou to svým způsobem všichni ti, co vyhledávají slevové akce a zásadně nakupují podle akčních cen. Přináší jim to hřejivý pocit, že získali něco levněji a s výhodou. Říká se tomu pricing. Základem onoho anglického výrazu je slovo price – cena. Cena určuje zájem a za něco tak bezcenného, jako je smrdutý a nefunkční odpad, platit někteří prostě nehodlají.

Vezmeme-li to širěji, občané nejsou těmi, kdo odpad, jak se říká, produkuje. A pokud ano, tak pouze jeho menší část. Práví producenti té větší části problematického odpadu jsou výrobci spotřebního zboží, kteří často zbytečně balí své výrobky do několika vrstev, tekutiny plní do nevratných obalů, používají plasty a podobně dlouhodobě nerozložitelné materiály. Stát dokázal zpoplatnit podnikům emise do ovzduší, zakázal vypouštění kontaminované vody do řek, ale hmotné odpady tam, kde vznikají, neřeší.

Občané nejsou hlavními producenty odpadu

S tím obce/města nejsou s to něco udělat. Mohou ale řešit místní problematiku odpadového hospo-

dářství a tím není míněno, aby problém vyšších cen za odvoz a likvidaci odpadu hodily na občany. Tím méně na ty, kteří vyslyšeli výzvu a uvědoměle odpad třídí a nakonec jsou za snahu potrestáni. V těchto případech jde snaha radnice a finální realita proti sobě. V tomto smyslu je legitimní otázka, zda město dělá opravdu vše, co je v jeho možnostech. Jakou roli například hraje zástupce města ve svozové firmě? V případě FCC Znojmo je oním zástupcem a současně jejím jednatelem radní David Štolpa. Z podstaty té funkce vyplývá práce pro firmu, resp. generovat její zisk. Jako radní by tam naopak měl dbát, aby se zisky FCC na úkor města nezvyšovaly.

Kdyby si občané mohli vybrat ZHV nebo nižší poplatky za odpad, jak by to asi dopadlo?

Město také může a mělo by přesouvat peníze z méně potřebných akcí na ty s větším prospěchem pro občany. Znojmo se snaží budovat nálepku „město vína“, ale proč na úkor občanů? Zeptali se představitelé místní samosprávy Znojmků, zda chtějí ono monstrózní vinobraní, nebo raději snížené poplatky za odpad? A podobně je to s dalšími městskými akcemi. Ideální stav by byl, kdyby město razantně snížilo, nebo rovnou zrušilo veškeré poplatky za obecní služby. Tak jako nezaplatňuje chodníky, dětská hřiště, městské silnice, i když tam by mohlo vybírat za neoprávněné parkování nerezidentů. Město přece má i jiné možnosti, jak získat finanční prostředky, například řádným hospodařením s městským majetkem, které, jak se zdá, má mnohé mezery. Bezpoplatkové město by možná přivedlo do Znojma víc zájemců o bydlení, než přiláká reklama na podýjskou přírodu a místní památky.

Že stále majitelé skládek zvyšují poplatky za vyložení odpadu? I to lze řešit. Stále se nábím na domovní odpad sice říká popelnice, ale popela je v nich minimálně. Většina domácností přece topí plynem nebo elektřinou. Nakonec popel sám o sobě neškodí životnímu prostředí, stejně jako kosti či jiné zbytky z kuchyně, hadry..., lze je bez problémů skládkovat někde v roklí za městem a po čase až se naplní, je možno takovou skládku rekultivovat a využívat jako zemědělskou půdu či jinak. Ostatní odpad nezbude než vozit na placenou skládku, ale protože se platí podle hmotnosti, nebylo by to tak drahé. Nebo rovnou vozit odpad do brněnské spalovny, což Znojmo stejně za šest let čeká. Samozřejmě nic není tak jednoduché, jak se napíše, ale radnice má dostatečně početný aparát na to, aby každou z podobných možností prověřila, propočítala a dala jí prováděcí schéma. Tedy pokud se chce řešení najít. Zvyšovat poplatky nejde do nekonečna.

Muže v čele ZŠ a MŠ Pražská střídá žena

S 1. únorem se ujala vedení základní a mateřské školy na Pražské ulici nová ředitelka Mgr. Simona Škaroupková. Nahrazuje předchozího ředitele PaedDr. Pavla Trulíka, jehož na základě petice rodičů žáků školy, požadující změnu vedení školy, odvolala městská rada.

Do konkurzu na ředitele/ku se přihlásilo sedm uchazečů, včetně odvolaného ředitele dr. Trulíka, tři uchazeči byli vyřazeni pro nesplnění podmínek, jeden následně z konkurzu odstoupil. Osmičlenná výběrová komise byla složená ze dvou zástupců vedení města (starostky Ivany Solařové a místostarosty Jana Blahy), zástupkyně JmK, tři členek České školní inspekce, pedagogické pracovnice školy a členky školské rady. Komise byla gendrově nevyvážená a navíc v ní byli i lidé, kteří odvolávali minulého ředitele. Výběrovým řízením prošla nejlépe Mgr. Simona Škaroupková, která dosud učila na druhém stupni ZŠ Pražská.

Současně se jmenováním nové paní ředitelky do veřejného prostoru pronikly kritické reakce, týkající se výsledku výběrového řízení. Je otázka, zda je šťastné, aby školu vedl někdo, kdo ve škole působil. Ostatně jaký byl postoj nové paní ředitelky k jejímu předchůdci ve funkci, když je známo, že za dr. Trulíka se část pedagogů postavila?

Kauzu kolem výměny ředitele na ZŠ a MŠ Pražská provázela od počátku řada nejasností, včetně nezveřejněných důvodů žádosti signatářů petice za odvolání ředitele školy. Místostarosta Blaha, pověřen gescí školství, to tehdy bagatelizoval slovy, že změny vedení škol jsou po určité době běžné. Proč se tak ale stalo právě teď? Vypadá to, jakoby vedení města čekalo na nějaký podobný impuls. Navíc existovala protipetice, stavící se za dosavadního odvolávaného ředitele. Ta zřejmě v úvahu vzata nebyla.

Víte, že hrad Bítov houká?

V dávných dobách se lidé při putování krajinou drželi řek, jejichž břehy byly většinou schůdné. I Dyje byla vodítkem pocestných. Tam, kde se do ní vlévá menší říčka Želetavka, vedla na sever, hlouběji do vnitrozemí stezka, k níž v nejstarších dobách na mapách latinicí připisovali Via Vetus – stará cesta. Prostý lid, neznaje jazyk učených, jméno zkomolil na Vetovia. Tak se původně jmenoval i hrad, postavený k ochraně hranice přemyslovského státu a současně strážil i tamní cestu. Současní historikové z původního názvu hradu odvozují jeho jméno současné – Bítov.

První zmínka o hradu pochází z roku 1061. O sto let později byl už natolik bytelný, že odolal i nájezdu vojska knížete Bedřicha při jeho tažení na jižní Moravu. Z přestavby hradu v polovině 13. století se zachovala jen torza věže s břitem a paláce. Od počátku 14. století byla středověká pevnost ve vlastnictví Lichtenburků, kteří se snažili opevnění hradu vylepšit. Vývoj vojenské techniky je mezitím předběhl, a hrad tím pádem ztratil vojenský význam. Lichtenburkové bítovskou pevnost přestavěli v renesančním slohu na pohodlné feudální sídlo.

V 17. století noví majitelé Jankovští z Vlašimi hrad formovali do podoby opevněného zámku. Současnou novogotickou podobu mu dali o dvě století později Daunové a Haugwitzové. Roku 1912 hrad koupil majitel západočeských porcelánek, baron Haas z Hasenfeldu. Hrad poté zdědil jeho syn, baron Jiří Haas. Jeho koníčkem byly slečny a zvířata. Značnou část zámeckého parku přeměnil na malou zoologickou zahradu se zvířetníky a voliéry. Při svých procházkách parkem býval obklopen smečkou psů. S oblíbenými zvířaty se nedokázal rozloučit ani poté, co pošla. Dnes je v hradní expozici sbírka baronových vycpaných psů nejružnějších plemen a ras. Zvláštní kouzlo dávají bítovskému hradu aiolové harfy rozmístěné na střechách, které vítr rozehrává do táhlých tónů.

*Bítovský hrad a podhradí
na počátku 20. století*

Částečně opravená zřícenina Cornštejna

Na dohled od bítovského hradu vyčnívá ze zalesněných skal zřícenina hradu Cornštejna, jehož současný název je odvozen od německého Zornstein neboli hněvaný, snad dokonce prokletý. Koncem 13. století ho postavil Rajmund z bítovské větve Lichtenburků, k posílení obrany Bítova. Sloužil též jako rezidence Rajmundova širokého potomstva. Největšího rozmachu se hradu dostalo v polovině 15. století za Jana z Lichtenburka. Jeho syn Hynek si dělal nárok na prestižní post královského komorníka. Král Jiří z Poděbrad se ale rozhodl pro někoho jiného. Hynek to vzal jako osobní újmu a za to kališnického krále na českém trůnu neuznal a nedostavil se ani před soud moravských stavů. Král proto vyslal k Cornštejnu vojsko s úkolem předvést Hynka silou. Hrad byl ale postaven tak, že nebylo skoro možné dobýt ho přímým útokem ani střelbou z děl. Nezdařilo se ani hrad vyhladovět. Z té doby se traduje, že obránci hradu byli tajně zásobováni podzemními chodbami. Cornštejn byl nakonec dobyt lstí.

Zřícenina Cornštejna

Přesto dobyvatelé králův rozkaz nesplnili, neboť Hynek, patrně také podzemním tunelem, utekl. Hrad poté připadl jednomu z obláhatelů, Krajířovi z Krajku. Ten hrad opravil a vzhledem k nebezpečí vpádu Turků na Moravu jej ještě více opevnil. Nebyli to ale Turci, kteří zpečetili osud Cornštejna, ale sami jeho majitelé. Krajířové hrad prodali Lichtenburkům, kteří cornštejnské panství připojili k bítovskému. Bez ekonomické základny Cornštejn začal pustnout a skončil v rozvalinách. Asi by z něj dnes byla jen hromada kamení,

kdyby československý stát v letech 1973–1979 neinvestoval do zpevnění jeho zdí.

Vážení a milí čtenáři Rojnosti, rád uvítám také vaše názory, souhlasné i nesouhlasné. PhDr. Jiří C. Roupec.

Adresa redakce: roupec.jiri@volny.cz

Deset minulých archívních čísel Rojnosti lze dohledat na adrese <https://jiri-cmunda-roupec.cz/2nov3.htm>